

Qiyaasaha/Doosaska Xoojinta COVID-19 - Tallaalkee Ayaan Qaataa?

Laga bilaabo Oktoobar 21, 2021, [CDC](#) waxay balaarisay u-qalmitaanka qaadashada tallaalada xoojinta ah ee COVID-19 ee dadka jooga Mareykanka. Hadda waxaa jira tallaalo xoojin ah oo loogu talagalay dhammaan saddexda tallaal ee COVID-19 ee laga heli karo Mareykanka.

Shakhsiyaadka qaatay tallaalka Pfizer-BioNTech ama Moderna COVID-19, kooxahan soo socdaa waxay u qalmaan inay qaataan tallaalka xoojinta 6 bilood ama in ka badan kadib markii ay dhamaysteen taxanahooda tallaal: 65 sano jir iyo wixii ka weyn; da'da 18+ ee ku nool [goobaha daryeelka muddada-dheer ah](#); da'da 18+ kuwaas oo qabo [xaalado caafimaad oo soo jireen ah](#); iyo da'da 18+ kuwaas oo ka shaqeyaa ama ku nool [goobaha khatarta sare leh](#).

Shakhsiyaadka qaatay tallaalka Johnson & Johnson COVID-19, tallaallada xoojinta ah ayaa lagula talinayaa kuwa jira 18 iyo kuwa ka weyn kuwaas oo la tallaalay laba ama ka badan bilood kahor.

Waxay ku xiran tahay daryeel-bixiyaha caafimaadka iyo bukaanka si ay u go'aamiyaan nooca tallaalka COVID-19 ee ah xulashada ugu fiican ee laga bixin karo qiyaas xoojin ah. CDC waxay oggoshahay in habka "isku-dhafida iyo isku-aadinta" loo isticmaalo qaadashada qiyaasaha xoojinta ah. Inaad go'aansato tallaalka xoojinta ah ee kugu habboon waxay noqon kartaa arrin adag. Waa muhiim in bukaanku isku miisaamaan halista jirrada daran ee laga qaadi karo COVID-19 iyo faa'iidooyinka iyo halista tallaalka. Hoos waxaa ku yaal macluumaad ay tahay in la tixgeliyo marka la go'aaminayo tallaalka xoojinta ee ay tahay in la qaato.

Waa maxay faa'iidooyinka qaadashada qiyaasta tallaalka xoojinta ah ee COVID-19 iyo khataraha jirada ee ka imaan kara COVID-19?

Faa'iidooyinka qiyaasta tallaalka xoojinta ah ee COVID-19 waxaa ka mid noqon kara hoos u dhaca halis ah qaadista caabuqa SARS-CoV-2 (fayras sababa COVID-19) iyo hoos u dhaca khatarta ah in qofka uu qaado COVID-19 daran. Qaadashada qiyaasta xoojinta ah waxay ka hortagtaa jirro (oo ay ku jiraan astaamaha COVID-ka dambeeya/muddada-dheer) waxayna yareyn kartaa u gudbinta fayraska ee dadka kale. Shakhsiyaadka waa inay tixgeliyaan arrimahan halista ah ee soo socda ee caabuqa SARS-CoV-2 iyo saamaynta suurtagalka ah ee ka imaan karta caabuqa SARS-CoV-2:

- *Khatarta la kulanka caabuqa SARS-CoV-2.* Waxyaalaha la filayo inay saameeyn ku yeeshaan halista ah ku soo gaarista fayrasla SARS-CoV-2 waxaa ka mid ah ka shaqeynta ama degenaanshaha [goobaha qaarkood](#); [heerka isku gudbinta cudurka ee bulshada](#); [heerarka qaadashada tallaalka COVID-19 ee bulshadooda](#); suurtagalnimada is-dhexgalka joogtada ah ee lala yeesho dadka aan la tallaalin ee ka baxsan guriga shakhsiga; iyo u hoggaansanaanta [tallaabooyinka ka hortagga ee lagu taliyay](#).
- *Khatarta uu qofka ugu jiro inuu ku dhaco caabuqa SARS-CoV-2.* Khatarta uu qofka ugu jiro in uu ku dhaco caabuqa SARS-CoV-2 waxaa laga yaabaa inay kala duwanaato iyadoo ku salaysan [waqtiga dhamaystirka taxanaha tallaalka COVID-19 ee aasaasiga ah](#) iyo wakhtiga infekshanka SARS-CoV-2 ee hore sababo la xiriira difaac jireed oo liita. Baaritaanka unugyada dhiigga ama baaritaanka difaaca jirka laguma talinayo iyada oo qayb ka ah qiimeynta khatarta iyo-faa'iidada shakhsiga uu ka helayo baaritaanka.
- *Khatarta caabuqa daran ee la xiriira xaaladaha caafimaad ee soo jireenka ahaa.* Khatarta ah in qofka uu ku dhaco COVID-19 daran waxa laga yaabaa inay ku kala duwanaato nooca, tirada, iyo heerka xakamaynta xaaladaha caafimaad ee gaarka ah iyo sidoo kale qodobada kale oo aan weli la qeexin. [Dadka uurka leh](#) waxaa laga yaabaa inay qaataan tallaalka xoojinta ah ee COVID-19. Si gooni ah, sidoo kale eeg [Tixgelinada qaadashada tallaalka COVID-19 ee dadka sida dhexdhexaadka ah iyo kuwa sida daran u liita difaaca jirkooda](#).
- *Saamaynta suurtagalka ah ee caabuqa SARS-CoV-2.* Caabuqyada SARS-CoV-2 ee aan aadka u darnayn waxay weli keeni karaan jirro (tusaale, astaamaha COVID-19 kadib ah/muddada-dheer). Qofka xaaladihiisa gaarka ah waa in sidoo kale la tixgeliyaa; xaaladahaas waxaa ka mid noqon kara la noolaanshaha/daryeelida qof

caafimaad ahaan liidata ama difaaca jirkiisa liito ama ilmo aan u qalmin qaadashada tallaalka COVID-19 ama awood la'aanta ah in uu shaqeeyo ama uu guto waajibaadyada kale ee shakhsi ahaaneed marka uu cudurka qaado, xitaa haddii uusan si daran ula xanuunsanayn COVID-19.

Ma jiraan wax walaac ah oo ka jira xagga badbaadada ee isku darka noocyada kala duwan ee tallaalkada xoojinta ah ee COVID-19?

Ma jirin wax walaac ah oo ku aadan isku darka iyo isku-aadinta badeecooyinka tallaalka ee kala duwan. Wixii waxyeello gaar ah ee lagu daraasadaha lagu sameeyey tallaalkada xoojinta waxay u muuqdaan inay la mid yihiin saameynaha la arkayay kadib markii la qaato taxanaha tallaalka keligiis ah (hal nooc oo tallaalka ah). Waxyeellooyinka ugu badan waxaa ka mid ah daal, madax-xanuun, qarqaryo, iyo muruq xanuun.

Sidee waaye isku barbardhiga tallaalkada xoojinta ah ee COVID-19?

[Xogtu](#) waxay soo jeedinaysaa in isku darka noocyada kala duwan ee tallaalkada COVID-19 ay kor u qaaddo jawaabta difaaca jirka ee fayraska sababa COVID-19. Hoos waxaa ku qoran guudmarka daraasaddan.

Tallaalka ugu horreeya ee la siiyey qofka	Pfizer			Moderna			Johnson and Johnson (J+J)		
Tirada hore ee qiyaasaha la siiyey	2			2			1		
Nooca Tallaalka Xoojita	Moderna*	Pfizer	J+J	Pfizer	Moderna*	J+J	Moderna*	Pfizer	J+J
Korodhka lakabka ee unogyada difaaca jirka	17.3x	14.9x	6.2x	9.7x	7.9x	4.7x	56.1x	32.8x	4.6x
Darajada	1 ^{aad}	2 ^{aad}	3 ^{aad}	1 ^{aad}	2 ^{aad}	3 ^{aad}	1 ^{aad}	2 ^{aad}	3 ^{aad}
Gunaanad	In kastoo tallaalka Moderna uu soo saaro jawaab-celinta ugu fiican ee ka hortagga cudurka ee jirka, qaadashada qiyaas kasta oo tallaalka mRNA ah ayaa waxtar u leh kor u qaadista jawaab-celinta difaaca qofka.			In kastoo tallaalka Pfizer uu soo saaro jawaab-celinta ugu fiican ee ka hortagga cudurka ee jirka, qaadashada qiyaas kasta oo tallaalka mRNA ah ayaa waxtar u leh kor u qaadista jawaab-celinta difaaca qofka.			In kastoo tallaalka Moderna uu soo saaro jawaab-celinta ugu fiican ee ka hortagga cudurka ee jirka, qaadashada qiyaas kasta oo tallaalka mRNA ah ayaa waxtar u leh kor u qaadista jawaab-celinta difaaca qofka.		

*Daraasaddan qiyaas/doos buuxa oo ah tallaalka Moderna COVID-19 ayaa loo isticmaalay sidii qiyaas/doos xoojin ah ahaan. Qiyaas/doos nus ah oo tallaalka Moderna ee COVID-19 ah ayaa laga oggolaaday Maraykanka si loogu isticmaalo qiyaas xoojin ah ahaan.

Ma jiraan wax walaac ah oo ka jira xagga badbaadada oo ku saabsan doorashada qiyaasta xoojinta ee tallaalka mRNA (Pfizer ama Moderna)?

Walaaca halista leh ee ku aadan badbaadada ee sida caadiga ah lagu arko tallaalkada mRNA (Pfizer iyo Moderna) waa xaalada caafimaad ee 'myocarditis' (barar ku dhaca muruqa ku wareegsan wadnaha). Iyada oo ku saleysan [xogta](#) hadda laga hayo taxanaha tallaalka aasaasiga ah, khatarta ugu sarreysa ee ah in xaalada caafimaad ee 'myocarditis' ay dhacdo kadib qaadashada tallaalka mRNA waxaa lagu arkaa ragga da'doodu tahay 12-30 sano. Heerka suurtagalnimada ee ah in xaalada caafimaadka 'myocarditis' ay dhacdo kadib qaadashada tallaalka mRNA ee ragga da'doodu tahay 18 - 24 sano jir waa 39 xaaladood halkii milyan oo qiyaasood ee la bixiyaba. [Xaalada Caafimaad ee 'Myocarditis'](#) waxaa sidoo kale lala xiriiriyaa jirada COVID-19. Intaa waxaa dheer, [xogtu](#) waxay soo jeedinaysaa in xaalada caafimaad ee myocarditis ay u dhacdo si badan sare kadib jirrada COVID-19 marka loo barbar dhigo qaadashada tallaalka COVID-19. Ma jiraan wax dhimasho ah oo la soo sheegay oo la xiriira xaalada caafimaad ee

myocarditis kadib qaadashada tallaalka COVID-19. [Kiisaska ugu badan](#) ee xaalada caafimaad ee myocarditis waa kuwo fudud oo bukaannada sida caadiga uga soo raystaan 6 bilood gudahood.

Ragga qaangaarka ah waa inay naftooda u tixgeliyaan khataraha iyo faa'iidooyinka shakhsi ahaan usoo gaari kara marka ay go'aansanayaan qaadashada tallaalka xoojinta ah ee ay dooranayaan. Haddii qofku uu ka walaacsan yahay halista uu ugu jiro qaadista cudurka COVID-19 marka loo barbardhog halista ah inuu qaado xaalada caafimaad ee myocarditis ee lala kulmi karo kadib qaadashada tallaalka, markaas waxaa laga yaabaa inay u baahan yihiin inay tixgeliyaan qaadashada qiyaasta xoojinta ee tallaalka mRNA. Haddii qofkaas uu aad uga walaacsan yahay halista ah qaadista xaalada caafimaad ee myocarditis, markaas waxaa laga yaabaa inay u baahndaan inay doortaan qiyaas xoojin ah oo ah tallaalka Johnson iyo Johnson COVID-19.

Ma jiraan wax walaac ah oo ka jira xagga badbaadada oo ku saabsan doorashada qiyaasta xoojinta ee tallaalka Johnson and Johnson?

Waxaa jiray 47 xaaladood oo ah xinjirowga dhiig ah oo ah xaalad naadir ah, xinjirowga dhiigga oo leh xaalada caafimaad ee 'thrombocytopenia syndrome' (TTS), ayaa loo soo gudbiyey [Nidaamka Warbixinta Dhacdooyinka Daraan ee Tallaalka \(VAERS\)](#) kadib markii la bixiyey 15.3 milyan oo qiyaasood oo ah tallaalka Johnson and Johnson COVID-19 ee laga bixiyey Mareykanka. Dhacdadan waxay inta badan ku dhacdaa dumarka 18 - 49 jirka ah. Haweenka ku jira da'da dhalnada waa inay tixgeliyaan inay qaataan qiyaasta tallaalka xoojinta ah ee tallaalka mRNA (Pfizer ama Moderna) marka loo eego khatarta sii kordheysa ee TTS.

Xaalada Caafimaad ee Guillain-barré syndrome (GBS), oo ah xanuunka ku dhaca difaaca jirka kaas oo aad dhif u ah, ayaa lala xiriirin karaa tallaalka COVID-19 ee Johnson and Johnson. Ilaa 24^{ka} Luulyo, [130 kiis oo GBS ah](#) oo soo baxay kadib qaadashada tallaalka ayaa dhacay, oo inta badan ku dhacay ragga da'doodu tahay 50 sano iyo ka weyn. Ragga da'da weyn ayaa laga yaabaa inay u baahndaan inay tixgeliyaan qaadashada tallaalka mRNA ee qiyaastooda xoojineed ahaan.

Waxaan u baahanahay hagitaan dheeraad ah oo ku saabsan xulashada qiyaasta xoojinta ah ee COVID-19 ee ay tahay inaan qaato. Yaan la hadlaa?

Wixii su'aalo caafimaad oo gaar ah, Waaxda Caafimaadka ee Waqooyiga Dakota waxay ku talisaa shaqsi inuu la hadlo daryeel-bixiyehooda caafimaad ee ay aaminsan yihiin. Daryeel-bixiyahani waxa uu awood u yeelan doonaa in uu aragti diisa ka dhiibto go'aannada caafimaadka gaarka ah ee shakhsiga uu gaaray.